

Myrinia 13 (1) innehåll

- 1 Nya fynd av *Hamatocaulis lapponicus* (taigakrokmossa) i Norrbotten (Sture Westerberg & Ove Johansson)
- 6 *Physcomitrella patens* – återfynd och nyupptäckter (Katarina Berlin & David Isaksson)
- 11 Bryologiska Notiser 9 (Niklas Lönnell)
- 14 Reviderad version av utbredningskartor för levermossor (Niklas Lönnell)
- 15 Rikstäckande botaniska föreningar i Sverige
- 16 Förslag till nya kandidater till svenska rödlistan (Tomas Hallingbäck & Niklas Lönnell)
- 18 Ny litteratur (Lars Hedenäs)
- 20 En ny flora över Nordens levermossor (Niklas Lönnell)
- 25 Aktuella aktiviteter
- 26 Gissa mossan, 13: 1
- 28 Mossornas Vänners försäljning

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET

2003 -10- 07

LUND

Myrinia

pu
s 419

Föreningen Mossornas Vänners tidskrift

Volym 13 - nr 1

MYRINIA är Mossornas Vänners tidskrift. Mossornas Vänner är en förening som har som målsättning att hålla kontakten mellan och främja mosskännedomen bland mossintresserade, såväl amatörer som yrkesaktiva. Detta sker, förutom via MYRINIA, genom nationella och regionala exkursioner, studiecirkel och bestämningsservice m.m.

Medlemskap i föreningen, vilket inkluderar MYRINIA, kostar 70 kr. Familjemedlemmar (erhåller ej MYRINIA) betalar 10 kr. Utländska medlemmar betalar 150 kr (varav 50 kr p.g.a. de höga bankkostnaderna). Beloppet sätts in på postgiro 13 37 88-0 (Mossornas Vänner).

Vill du ha kontakt med andra mossintresserade? Visst vill du det! Tag i så fall kontakt med någon i Mossornas Vänners styrelse, se till höger.

Myrinia
Föreningen Mossornas Vänners tidskrift
<http://www.sbf.c.se/MV/>
ISSN 1102 - 4194
Upplaga: 270 exemplar
Ansvarig utgivare: Niklas Lönnell

Ordförande: Niklas Lönnell, Pontonjärg.
49, 112 37 Stockholm, 08-654 81 29,
niklas.lonnell@telia.com

Vice ordförande: Helena Gralén, Bruks-
gatan 5, 553 33 Jönköping,
036-30 21 01, helena.gralen@telia.com

Sekreterare: Olle Holst,
Uardavägen B:105, 224 71 Lund,
046-12 07 08, Olle.Holst@djangis.se

Kassör: Karin Wiklund,
Dalby Hässle, 755 91 Uppsala,
018-38 22 37, Karin.Wiklund@ebc.uu.se

Exkursionssekreterare: Jörgen Sjögren,
Linnégatan 11B, 753 32 Uppsala,
018-12 07 53,
jorgen.sjogren@hotmail.com

Kursansvarig: Henrik Weibull, Torstuna
Hyvlinge, 740 83 Fjärdhundra,
tel 0171-41 22 50, h.weibull@telia.com

Försäljningsansvarig: Henry Åkerström,
Västgötaresan 46, 2tr, 757 54 Uppsala,
018-42 21 63 / 018-16 38 43,
henry.akerstrom@pharmacia.com

Hemsidesansvarig: Kristoffer Hylander,
Älvans väg 83, 907 50 Umeå,
090-71 93 10,
kristoffer.hylander@irrblosset.se

Ledamot: Tomas Hallingbäck,
Körsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta,
018-34 35 12 / 67 24 67,
Tomas.Hallingback@ArtData.slu.se

Omslagsbild: *Hamatocaulis vernicosus*
Foto Sture Westerberg

Nya fynd av *Hamatocaulis lapponicus* (taigakrokmossa) i Norrbotten

Sture Westerberg, Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 Luleå &
Ove Johansson, Eggegrundsvägen 12, 1 tr., 121 56 Johanneshov

*Two new localities of *Hamatocaulis lapponicus* are reported from the county of Norrbotten, Sweden.*

Under fältarbete med VMI (se faktaruta) gjordes två nya fynd i Norrbotten av *Hamatocaulis lapponicus* (taigakrokmossa, det. Hedenäs 2002). Den ena fyndet gjordes den 6 augusti 2002 i norra delen av Pajala kommun. Mossan påträffades på myren Kahtovuoma. Fyndplatsen ligger 9 km norr om Muodoslompolo och 1,5 km NV om gården Ruosteranta, RN 1818516 / 7567305. Området utgörs av ett strängflarkkärr med

jättelika mjukmattegolv mellan trädbeväxta kärrsträngar och lösbottnflaskar. En stor del av myren är starkt järnockrainfluerad och då berggrunden utgörs av basiska vulkaniter påverkas växtligheten och uppvisar en sammansättning av många kalkinfluerade arter. På strängarna växer tall, gran och glasbjörk. I fältskiktet dominerar oftast dvärgbjörk, tillsammans med en rik vegetation av vattenklöver och sjöfräken, allmänt med

Faktaruta

Våtmarksinventeringen (VMI) är en rikstäckande naturtypskartering där större våtmarker har kartlagts länsvis och försetts med en mängd information, bl.a. naturvärdesklassning. Klass 1 innebär mycket höga naturvärden och dessa objekt besöks alla i fält. Norrbotten är det sista länet som genomför denna kartläggning. Läs mer på <http://www.bdlst.se/livsmiljo/miljanalys/vatmark/index.htm>

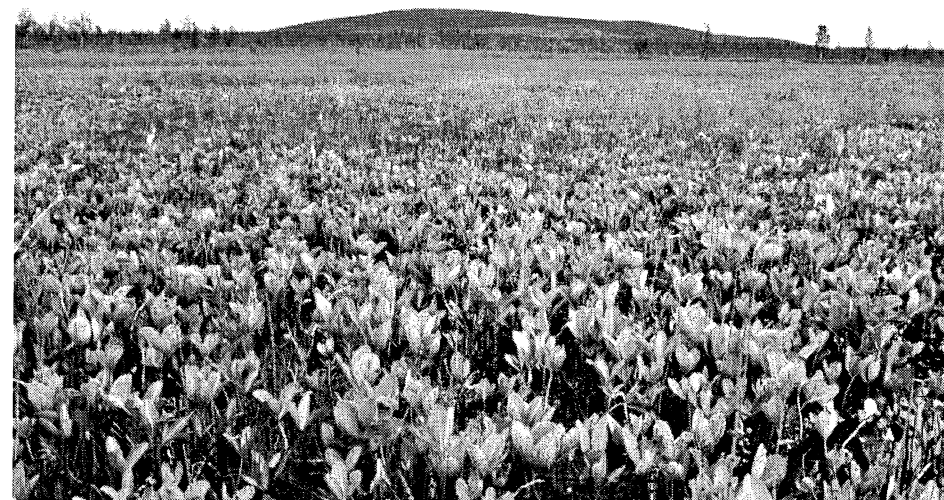

Figur 1. *Hamatocaulis lapponicus*. Foto: Sture Westerberg. [Denna bild finns återgiven i färg i Myrinia 12:4, sid. 128.]

dystarr (*Carex limosa*), trindstarr (*Carex diandra*) och kråklöver. I botten-skiktet överväger *Sphagnum warnstorffii* (purpurvitmossa) medan *Tomentypnum nitens* (gyllenmossa) uppträder rikligt och det finns allmänt med *Aula-comnium palustre* (räffelmossa), *Helodium blandowii* (kärrkam-mossa), *Sphagnum angustifolium* (klubbvitmossa) och *Sphagnum teres* (knoppvitmossa). Sällsynt noterades *Hamatocaulis vernicosus* (käppkrok-mossa) och myr-bräcka (*Saxifraga hirculus*). Vegetationen på lösbottarna mellan mjukmattorna uppvisar en viss variation. Här finns dels en strängstarr/korvskorpionmosse-dominant typ och dels en dystarr/sjöfräken- och kärrkrokmosse-variant. I strängstarrtypen är sjöfräken och vattenklöver allmänna, och sällsynt noterades *Hamatocaulis vernicosus* och sprängört (*Cicuta virosa*). I dystarr/sjöfräkentypen ingår rikligt med vattenklöver, allmänt med myrstarr (*Carex heleonastes*), sprängört, kråklöver, Warnstorfia tundrae (nordlig krok-mossa), *Scorpidium scorpioides* (korvskorpionmossa) och *Hamatocaulis vernicosus* (det. Hedenäs 2002). På flera ställen i det stora mjuk-

mattegolvet finns blötare områden där dystarr och vattenklöver dominerar tillsammans med Warnstorfia tundrae, och allmänt med trindstarr, sprängört, gräsull (*Eriophorum latifolium*), *Aneura pinguis* (fetbålmossa) och *Calliergon richardsonii* (guldsked-mossa). Sällsynt noterades myrstarr, sumparv (*Stellaria crassifolia*), *Moerckia hibernica* (kärrmörkia, det. Hylander 2000). Det var här som den för Sverige mycket sällsynta *Hamatocaulis lapponicus* påträffades. Arten växte gruppvis och rikligt i de blötare delarna ute i det stora mjukmattegolvet.

Det andra fyndet av taigakrok-mossa gjordes i den sydvästra delen av Pajala kommun på ett myrkomplex vid Unnasenlevä mellan Männikkö och Tarendö. Myrkomplexet sträcker sig längs Kalix älvs sydvästra strand, RN 7473976 / 1783266. Området där fyndet gjordes utgörs även här av ett strängflarkkärr med stora lösbottnar och mjukmattor. Strängarna har bitvis ett glest trädskikt av tall. I fältskiktet finns dvärgbjörk, rosling, tuvull och trädstarr (*Carex lasiocarpa*). Botten-skiktet på strängarna domineras av

Figur 2. Blöt mjukmatta med vattenklöver på Kahtovuoma, Norrbotten. Koskenrantamaa i bakgrunden. Foto: Sture Westerberg.

Sphagnum angustifolium. Andra arter som förekommer är bl.a. *Sphagnum papillosum* (sot-vitmossa), *Sphagnum teres* och *Sphagnum aongstroemii* (blek vitmossa). Den flark där taigakrok-mossan finns är ett mellanting mellan en lösbotten och en mjukmatta. I fältskiktet finns rikligt med strängstarr (*Carex chordorrhiza*) och sjöfräken. Vattenklöver och dystarr är vanliga. Enstaka skott av storsileshår (*Drosera anglica*), kärrspira (*Pedicularis palustris*) och dybläddra (*Utricularia intermedia*) noterades. I botten-skiktet finns ett glest bestånd av *Warnstorfia exannulata* (kärrkrok-

mossa). Enstaka skott av *Aneura pinguis*, *Riccardia chamedryfolia* (stor flikbålmossa) och *Scorpidium scorpioides* noterades. Bergrunden utgörs av granit och odifferentierade vulkaniter och någon järnockra kunde inte noteras. Vid Orjasvaara som ligger 8 km nordväst om fyndplatsen finns stråk med urkalksten. Isrörelseriktningen i området är i huvudsak sydöstlig vilket kan medföra att material från Orjasvaara kan ha transporterats hit. En mer avgörande betydelse har dock den rullstensås som löper i nordvästlig-sydöstlig riktning i direkt anslutning till fyndplatsen

och som kan medföra viss rörlighet av markvattnet. Mossfloran indikerar en åtminstone intermedjär och ganska mineralrik miljö. En liten bit söderut längs åsen i en till synes liknande miljö finns en mer renodlad mjukmatta med *Warnstorfia exannulata*, *Hamatocaulis vernicosus* (det. Hedenäs 2002) och *Calliergon richardsonii* (det. Hedenäs 2002). Enstaka skott *Sphagnum squarrosum* (spärrvitmossa) och *Sphagnum teres* noterades. Fältskiktet är liknande men här finns även kråklöver.

Taigakrokmossa är klassad som akut hotad i den svenska rödlistan (Gärdenfors 2000) och den är funnen på sammanlagt sex lokaler i Uppland, Dalarna, Hälsingland, Medelpad och en dåligt angiven lokal i Norrbotten. Samtliga dessa fynd är gjorda på 1800-talet (Hedenäs 1998). Arten har eftersökts på alla utom en av dessa lokaler och återfunnits endast på en lokal i Dalarna (Hedenäs 1998). År 2000 påträffades i samband med VMI en ny lokal i Norrbotten (Norin 2000). Fyndet på Kahtovuoma (som beskrivs ovan) kan

vara den ovan nämnda dåligt angivna lokalen i Norrbotten. I Finland finns många lokaler och även yngre fynd (Ruuhijärvi 1962, Hedenäs 1998). *Hamatocaulis lapponicus* huvudutbredning i världen sträcker sig oregelbundet men sammanhängande från Finland genom Ryssland och Sibirien till Kina. Fynd finns även från Tyskland och västra Nordamerika (Smirnova 1953, Hedenäs 2002). Namnen på mossorna följer Söderström & Hedenäs (1998) och kärlväxterna Mossberg m.fl. (1992).

Referenser

- Gärdenfors U. (red.) 2000. *Rödlistade arter i Sverige 2000*. ArtDatabanken, SLU. Uppsala.
- Hedenäs L. 1998. *Hamatocaulis lapponicus*, taigakrokmossa: sida 158 i Hallingbäck T. (red.) 1998. *Rödlistade mossor i Sverige – Artfakta*. ArtDatabanken, SLU. Uppsala.
- Hedenäs L. 2002. *Hamatocaulis lapponicus* (Musi: Amblystegiaceae) in Germany. *Herzogia* 15: 179–185.
- Mossberg B., Stenberg L. & Ericsson S. 1992. *Den nordiska floran*. Wahlström & Widstrand. Solna.
- Norin M. 2000. Taigakrokmossa *Hamatocaulis lapponicus* funnen i Norrbotten. *Myrinia* 10: 4.
- Ruuhijärvi R. 1962. *Drepanocladus lapponicus* (Norrl) Z. Smirn. in Finland. *Arch. Soc. Zool. Bot. Fenn. "Vanamo"*. 17(4): 218–227.
- Smirnova Z.N. 1953. Novij vid roda *Drepanocladus* (C. Müll.) Roth. *Drepanocladus lapponicus* (Norrl) Z. Smirn. *Trudi Bot. Inst. Akad. Nauk SSSR, Ser. 2. Sporov Rast.* 8: 403–415 (på ryska).
- Söderström L. & Hedenäs L. 1998. Checklista över Sveriges mossor – 1998. *Myrinia* 8: 58–90.

Figur 3. Lösboten/mjukmatta på myrkomplex vid Unnasenlevä, Norrbotten med fältassistent Nils Eriksson. Foto: Ove Johansson.

Physcomitrella patens – återfynd och nyupptäckter

Katarina Berlin & David Isaksson, agronomstuderande, SLU Uppsala
a8katber@ulmo.stud.slu.se & a9davis@ulmo.stud.slu.se

Recent findings of the red-listed moss Physcomitrella patens suggest that it might be overlooked. Also, the study shows that the species still is present on several former locations. In the future, the long-term survival of the species depends on the continuous disturbance from grazing, dredging and water fluctuations.

Physcomitrella patens (muddermossa) är en mycket liten akrokarp bladmossa med runda nästan oskaftade sporkapslar. Dess sporkapslar är nästan gömda i de övre bladen och kapseln, som har en liten vrå i toppen, spricker sönder när sporer är mogna. Mossan växer på störd och bar lerjord, ofta där det är fuktigt t.ex. invid vattendrag eller källpåverkad mark. Själva individerna i sig är kortlivade och lever aldrig längre än ett halvår, men då även substratet den växer på är kortlivat ter sig detta levnadssätt väl anpassat. *P. patens* hittas enklast på sensommaren och hösten då sporkapslarna lyser med sin gulgröna färg mot den bara jorden. Den är omisskännelig då du väl fått upp sökbilden.

P. patens är klassad som Sårbar (VU), enligt rödlistan, på grund av fortgående minskning av utbredningsområdet, försämrad kvalité hos artens habitat samt minskning av antalet kända lokaler. Vidare har arten också extrema fluktuationer i antalet subpopulationer och antalet köns mogna individer.

I kursen Kryptogamer & Naturvård på SLU, Uppsala, hösten 2002 ingick ett inventeringsmoment där en uppgift var att undersöka tidigare kända lokaler för *P. patens* i Uppsalatrakten och att försöka finna nya lokaler.

Metod

Efter studier av herbariematerial vid Fytoteket i Uppsala, där för övrigt den senaste kollektionen var från 1969, vidtog fältstudier. Inventering utfördes på knä under perioden 22 till 25 oktober 2002 vid de fyra senaste fyndplatserna i området:

- Uppland, Bondkyrka f:g, Sunnerstastugans friluftsgård 240 m O-ut vid Fyrisåns strand, nära nedgrävd cementbrunn, på lera, Niklas Lönnell, 1996
- Uppland, Jumkil f:g, Ubbybäcken nära Jumkilsån, lerig jord i välbetad bäckravin, Niklas Bengtsson, 1996
- Uppland, Balingsta f:g, Wik slott, 400 m N om slottet nära allén, på jordblottor av kalkrik lerjord på källpåverkad mark i betad f.d. åkermark, Henrik Weibull, 1997
- Uppland, Danmarks f:g, Pustnäs, strax S om gården i betesmark vid ån, på trampad lerjord i åbrinken, Henrik Weibull, 1997

Vidare eftersöktes arten på en helt ny lokal, Hågadal, samt de två äldre lokalerna Kugge bro i Danmarks församling och Hjälstaviken. Genom att göra återbesök vid äldre fyndplatser hoppades vi få upp sökbilden för mossan och dess växtmiljö så att nya lokaler effektivt skulle kunna inventeras.

Resultat

Arten återfanns på de fyra ovanstående lokalerna, samt på ytterligare en gammal lokal (Hjälstaviken) och en ny (Hågadal). Däremot saknades både mossan och dess växtförutsättningar i det nu kraftigt igenvuxna diket under Kugge bro vid Sävjaån.

Beskrivning av fyndplatserna

Sunnerstastugan i Bondkyrka (se lokaluppgift ovan): Strandzonen nedanför Sunnersta slalombackar, främst bevuxen med storvuxna gräs. Fynd gjordes på stigen som löper mellan USLK's värdestuga och bryggan direkt nedanför denna, vid Fyrisån. Mossan förekom talrikt på blottade lerfläckar längs hela stigen tillsammans med bl.a. *Physcomitrium pyriforme*. Denna verkar utgöra ett kontinuerligt substrat, dels för att gräset slås och för att den trampas, vilket ger bar jord. Denna lokal ligger ca 100 meter norr om den tidigare lokalen från 1996 som nu var helt igenväxt av gräs.

”Pustnäs” i Danmark (se lokaluppgift ovan): Högar av muddermassor vid båtbyggarna i Lugnet. På nyligen muddrad lera från åbottnen fanns enstaka/spridda förekomster tillsammans med bl.a. *Physcomitrium pyriforme*. Troligen är substratet så färskt att mossan inte har hunnit etablera sig i någon större utsträckning. Arten eftersöktes även i de naturreservatsskyddade betesmarkerna söder om bryggarna, men återfanns ej här. Det är något oklart om denna betesmark är den tidigare angivna lokalen från 1997, då Pustnäs ligger ca en kilometer rakt norrut. Betesmarkerna, med boskapens tramp och slitage, kommer kanske att utgöra framtida lokaler för arten. Dessutom muddras Fyrisån då och då vilket gynnar arten.

Ubbybäcken i Jumkil (se lokaluppgift ovan): Bäckdal med tydlig tувbildning och mycket betestramp närmast vattendraget. Arten återfanns på båda sidor vägen i betesmarken längs Ubbybäcken tillsammans med *Cratoneuron filicinum*, *Pohlia melanodon* och *Tortula (Pottia) truncata*. Mossan växte på nyligen, av kor störd mark, mellan de stora tuvorna. Här gjordes fynd

av fyra bestånd, med mellan 1-20 skott vardera. Växtplatserna låg ej i direkt anslutning till bäcken utan lite högre, men även där var marken fuktig. Lokalen kommer sannolikt att bestå om hävden inte upphör.

Wik i Balingsta (se lokaluppgift ovan): Låglänta delar av betesmark NO om allén till Wiks slott. Här växte inte *P. patens* i de allra blötaste partierna av betesmarken utan bland tuvorna, lite högre upp tillsammans med bl.a. *Fissidens taxifolius* och *Physcomitrium pyriforme*. Arten förekom talrikt över hela det tuvade området, främst i den södra delen, där man t.o.m. kunde finna bestånd som täckte en yta motsvarande en kvadratdecimeter. Lokalen kommer sannolikt att bestå om hävden inte upphör.

Uppland, Hjärsta f:g, betesmark i norra delen av Hjärsta naturreservat. Ungefär 300-400 meter från parkeringsplatsen i Skönsberg finns en spång, invid vilken enstaka exemplar av *P. patens* återfanns. Marken var något torrare här än på övriga fyndlokaler, detta gjorde att mossan växte djupare ner i trampspåren, där det var fuktigare.

Betesmarken var tuvad och upp-trampad. Eftersom marken hävdas borde det vara en lämplig lokal, särskilt under mer nederbördsrika år.

Uppland, Bondkyrka f:g., muddrad och betad åkant i Hågadalen mellan Norbylund och brukshundsklubbens stuga. Ett avsnitt av ån var nyligen muddrat (!) och alldeles i åkanten, ett par decimeter ovanför vattenytan, växte *P. patens*. Även i betesmarken söder om denna lokal, närmare Norbylund växte arten på samma sätt. Även här verkar förutsättningarna för artens fortlevnad vara bra, då det både betas och muddras. Endast den östra sidan av ån undersöktes, motsatt sida kan tänkas hysa liknande lokaler. På denna plats undersöktes även en trädesåker alldeles invid ån, där substratet av oss tycktes lämpligt och där andra mycket små akrokarpa bladmossor trivdes. Här återfanns dock inte arten, troligtvis för att det blir för torrt när avstånd och höjd från vattnet ökar.

Diskussion

Eftersom arten är så liten och även mycket kortlivad kan man tänka sig att den ofta förbises och kanske kan den vara vanligare än vad man tror. De går inte att dra några slutsatser om hur vanlig arten är eller har varit genom att se till de fynd som gjorts eftersom ytterst få lägger märke till arten i fält. Däremot vet man att det förändrade jordbruklandskapet bjuder på färre lokaler med småskaligt störd och fuktig jord vilket hittills är det enda substrat som arten är känd från. Möjligen gynnas mossan av kalkhaltig lera eftersom arten är funnen på flera platser i Uppsalatrakten, detta skulle kunna förklara varför arten så sällan hittas på andra platser i landet. Kanske är betingelserna särskilt gynnsamma just i Uppsalatrakten och spridningen mycket effektiv kring vattendragen här. Arten kan mycket väl finnas på flera lokaler längs Fyrisån och Hågaån, samt närliggande vattendrag där regelbunden störning av bete eller grävningsarbete uppstår. Om man vill skapa förutsättningar för arten måste man ha i minnet att mossan är relativt fuktkrävande och att den kräver kontinuerlig tillgång på nystörd jord. Det

enklaste torde vara att hålla betesmarkerna kring våra vatten- drag under hävd och således få mossan, mer eller mindre, på köpet.

Tack till

Svengunnar Ryman (museiintendent på Evolutionsmuseet, Botaniksektionen vid Uppsala universitet) för ivrigt visande av herbariematerial, Henrik Weibull (Naturcentrum AB, Stenungsund) för handledning och synpunkter och Jörgen Sjögren doktorand (institutionen för naturvårdsbiologi, SLU) för handledning i fält. Heder åt Anna-Carin Mangi som ingick i vår grupp och slet med oss, både i fält och i datasal.

Physcomitrella patens, muddermossa

Bryologiska Notiser 9

Niklas Lönnell, Pontonjärg. 49^{IV}, 112 37 Stockholm,
niklas.lonnell@telia.com

Abstract: Floristic investigations from Sweden are reported. Callicladium haldanianum is reported from the province of Ångermanland for the first time.

Jag vill tacka Lars Hedenäs för regelbundna rapporter. Nedanstående fynd kommer samtliga från Lars Hedenäs. Samtidigt vill jag uppmana övriga medlemmar att skicka in sina intressanta fynd till mig. Även något enstaka fynd är välkommet.

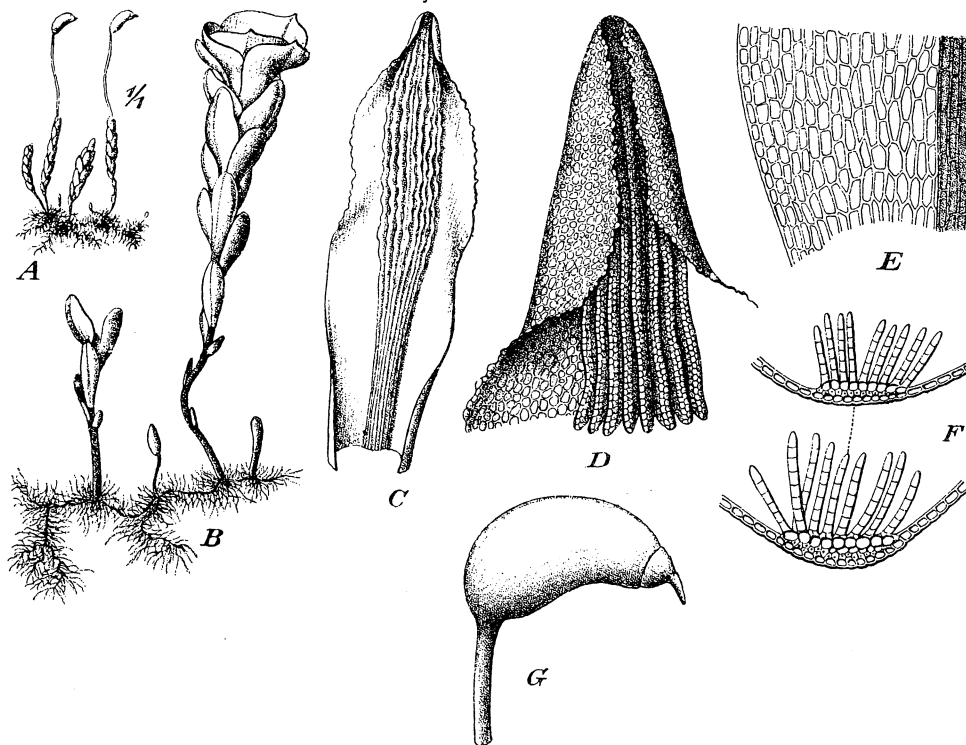
Följande uppgifter är lämpliga att ha med: landskap, socken/församling, lokalbeskrivning, biotop/substrat, eventuella koordinater i rikets nät e.d., datum för insamlingen, insamlare, eventuell kontrollbestämning samt var kollekten finns. När arten är ny för landskapet bör en kollekt läggas in på ett offentligt herbarium. Dessutom är det trevligt med någon kort kommentar om hur vanlig arten är i trakten eller annan kringinformation som kan sätta in fyndet i ett större sammanhang. Röd-

listade arter (enligt Gärdensfors 2000) är markerade med hotkategori efter arten: RE = Försvunnen, CR = Akut hotad, EN = Starkt hotad, VU = Sårbar, NT = Missgynnad. Följande övriga förkortningar används: S = herbariet vid Naturhistoriska riksmuseet; UME = herbariet vid Umeå universitet; och conf. = kontrollbestämd av.

Bladmossor

Callicladium haldanianum

Ångermanland, Högsjö, Mörtsjön, liten ö mitt emot Nordansjö, sjöstrand, 10 augusti 2001, L. Hedenäs (S; B69491). Arten är ny för Ångermanland (Söderström 1996).

Psilopilum laevigatum; ur Rabenhorst's "Kryptogamen-Flora" (som *P. glabratum*)

Psilopilum laevigatum

Torne Lappmark, Jukkasjärvi, Torneträsk-området, ca 0,5 km Ö om Vuolep Njakajávri, 475 m ö.h., på stig; riklig längs ca 100 m av stigen, 16 augusti 2002, L. Hedenäs (S; B74325).
Torne Lappmark, Jukkasjärvi, Torneträsk-området, längs vägen mellan Abisko turiststation och båtplatsen, vägar och ibland på själva vägen; flera förekomster, 17 augusti 2002, L. Hedenäs (ej belagd, då förekomsten ligger i nationalparken).

Denna art är uppenbart gynnad av den ökande turismen och mark-slitage i Torneträskområdet.

Mårtensson (1956) uppger endast naturliga lokaler i Torneträsk-området. Lübenau & Lübenau (1971) hittade den på en stig norr om Vassijaure, och själv har jag för flera år sedan hittat en liten förekomst på en stig precis nedanför Abisko turiststation. Sommaren 2002 hittades två stora förekomster på en större stig och en markväg. På den första lokalen ovan hittades några få sporkapslar, medan inga kapslar hittades på den andra lokalen.

Dicranum laevidens

Jämtland, Åre, Ö-sluttningen av Snasahögarna, 760 m ö.h., i *Sphagnum*-tuva, 21 september 2002, L. Hedenäs (S; B74327).

Arten har tidigare hittats en gång i Jämtland, nära Handöl 1975 (T.-B. Engelmark 75924 (S; B26445)).

Dicranum leioneuron

Jämtland, Mörsil, Sällsjö, Kyrkmyren, mosse, 22 juni 1985, N. Hakelien (S; B74337).

Jämtland, Sundsjö, Björsjö, vid tjärnen söder om tjärn 320.9, 26 juli 1941, F.O. Österlind (S; B74339).

Jämtland, Undersåker, vid sydöstra änden av Hensjön, myr, 2 augusti 1993, N. Hakelien (S; B74336).

Jämtland, Åre, Handöl, ca 300 m SV om Lomtjärnen, 530 m ö.h., i *Sphagnum fuscum*-tuva, 20 september 2002, L. Hedenäs (S; B74329).

Jämtland, Åre, Handöl, myr 0,5 km V om Bränna, 570 m ö.h., bland *Sphagnum*, 22 september 2002, L. Hedenäs (S; B74328).

Jämtland, Åre, Storflon N of Lövså, 420 m ö.h., 27 juli 1997, L. Hedenäs & A. Kooijman (S; B1443).

Jämtland, Åre, Klockamyren, fattigmyr, 9 augusti 1989, L. Hedenäs (S; B74338).

Denna i landet troligen delvis förbisedda art är uppenbarligen relativt spridd i delar av Jämtland. Jag hittade den på två nya lokaler i området kring Ånnsjön sommaren 2002 och därmed finns följande sju jämtländska lokaler representerade i Naturhistoriska riksmuseets samlingar.

Meesia hexasticha (VU)

Torne Lappmark, Jukkasjärvi (Vittangi), N stranden av Vittangiälven, 3,5 km NV om Vittangi, älvstrand, 12 augusti 2002, L. Hedenäs (S; B74326).

Tidigare är denna art endast känd från fjällkedjan.

Palustriella decipiens

Uppland, Börstil, Edskärret, källkärr, 28 maj 2002, L. Hedenäs (S; B70235).

Referenser

- Lübenau R. & Lübenau K. 1971. *Psilopilum cavifolium* (Wils.) Hagen in der Torne-Lappmark in Schweden. *Herzogia* 2: 149–151.
Mårtensson O. 1956. Bryophytes of the Torneträsk area, Northern Swedish Lapland. *Kungliga Svenska Vetenskapsakademiens Avhandlingar i Naturskyddsärenden* 14: 1–321.
Söderström L. (red.) 1996. *Preliminary distribution maps of bryophytes in northwestern Europe. Vol. 2, Musci (A-I)*. Mossornas Vänner, Trondheim.

Reviderad version av utbredningskartor för levermossor

Niklas Lönnell, Pontonjärg. 49^{IV}, 112 37 Stockholm,
niklas.lonnell@telia.com

Förteckningen över vilka provinser som Nordens levermossor förekommer i har kommit i en ny reviderad version (Söderström, Hassel & Weibull 2002). I denna andra upplaga ingår även de baltiska länderna på samma sätt som i de två volymer som behandlar bladmossor. Den första upplagan (Söderström 1995), där de baltiska länderna saknades har varit slutsåld ett par år, så denna nya upplaga är välkommen. Du kan beställa den från Mossornas Vänner, se vidare information under rubriken Mossornas Vänner försäljning på annan plats i detta nummer.

Referenser

- Söderström L. (red.) 1995. *Preliminary distribution maps of bryophytes in Norden. Vol. 1 Hepaticae and Anthocerotae*. Mossornas Vänner, Trondheim.
- Söderström L., Hassel K. & Weibull H. (red.) 2002. *Preliminary distribution maps of bryophytes in northwestern*

PRELIMINARY DISTRIBUTION MAPS OF BRYOPHYTES IN NORTHWESTERN EUROPE

VOL. 1 HEPATICAE AND ANTHOCEROTAE
(2nd ED)

Lars Söderström, Kristian Hassel, Henrik Weibull (eds.),
Austra Åbolilla, Hans H. Blom, Kell Damsholt, Reino Fagerstén,
Kjell Ivar Flåberg, Arne A. Frisvoll, Matti Haapasalmi,
Tomas Hallingbäck, Lars Hedén, Einar Heggstad, Sanna Huttunen,
Nele Jägerskiöld, Pekka Jämski, Bergbor Johansson, Ilona Jukoniemi,
Timo Koponen, Jette Lewinsky-Haapasaari, Martti Oksanen,
Rune H. Økland, Sinikka Piiro, Tommy Presto, Kimmo Syrjänen,
Karen Thinesgaard, Tauno Ulvinen, Kai Vellak, Risto Viitaniemi

Nordic Bryological Society & Mossornas Vänner
Trondheim 2002

Rikstäckande botaniska föreningar i Sverige

Helena Gralén representerade Mossornas Vänner på ett möte med Svensk Botanisk Förening, Sveriges Mykologiska Förening, Sveriges Lichenologiska Förening i Linköping under hösten 2002. Med anledning av detta presenteras här lite fakta om dessa föreningar i tabellen nedan. Svensk Botanisk Förening anordnar varje sommar de s.k. Botanikdagarna och 2002 även "Vilda blommornas dag" för allmänheten. Sveriges Mykologiska Förening har varje höst den s.k. Mykologiveckan. Sveriges

Lichenologiska Förening anordnar liksom Mossornas Vänner i normalfallet en vår- och en höst-exkursion.

	Grundad	Antal medlemmar	Pris 2003	Tidskrift	Antal nr / år
Sveriges Botaniska Förening	1906	2300	295	Svensk Botanisk Tidskrift	6
Sveriges Lichenologiska Förening	1992	107	50	Lavbulletinen	2
Sveriges Mykologiska Förening	1979	525	180	Jordstjärnan	4
Mossornas Vänner	1976	200	70	Myrinia	4

Förslag till nya kandidater till svenska rödlistan

Tomas Hallingbäck & Niklas Lönnell
 ArtDatabanken, Box 7007, 750 07 Uppsala
Tomas.Hallingback@ArtData.slu.se &
Niklas.Lonnell@ArtData.slu.se

This is a call for information on candidate species for the revision of the Swedish red list, which is being prepared at Swedish Species Information Centre.

Inför förestående arbete med att ta fram en rödlista över mossor i Sverige önskar vi hjälp med bakgrundsinformation om ett antal arter. Vi önskar dina synpunkter på vilka mossor som eventuellt har minskat i delar eller hela landet, eller som är extremt sällsynta idag. Dessutom vill vi mycket gärna få in uppgifter om observationer för dessa arter.

ArtDatabankens expertkommitté för mossor kommer under hösten att påbörja revideringen av rödlistan och vill så snart som möjligt ha förslag på arter. Nedan är en lista på arter som inte finns med på nu gällande rödlista, från år 2000, men som ändå kanske har minskat eller nu är så sällsynta att de särskilt bör beaktas i den kommande revisionen av rödlistan. Vi tar

tacksamt emot observationer för dessa arter och eventuella förslag på om det är någon ytterligare art som vi bör titta närmare på. Sänd in detta till någon av oss på ArtDatabanken snarast, helst före den 30 augusti.

Acaulon muticum
 Amblyodon dealbatus
 Amblystegium confervoides
 Amblystegium humile
 Andreaea hartmanii
 Aongstroemia longipes
 Aplodon wormskioldii
 Arctoa hyperborea
 Brachythecium campestre
 Brachythecium collinum
 Brachythecium erythrorrhizon
 Brachythecium trachypodium
 Bryoerythrophyllum ferruginascens
 Bryum calophyllum
 Bryum cyclophyllum
 Bryum knowltonii
 Bryum longisetum
 Bryum marratii
 Bryum mildeanum
 Bryum muehlenbeckii
 Bryum neodamense
 Bryum uliginosum
 Bryum veronense

Campylium calcareum
 Cephalozia affinis
 Cephaloziella elachista
 Cephaloziella grimsulana
 Cephaloziella integerrima
 Cephaloziella stellulifera
 Ceratodon conicus
 Cinclidium arcticum
 Cirriphyllum crassinervium
 Cnestrum alpestre
 Conardia compacta
 Coscinodon cribrosus
 Dicranella grevilleana
 Dicranum acutifolium
 Dicranum fragilifolium
 Dicranum groenlandicum
 Dicranum laevidens
 Dicranum spadiceum
 Ditrichum lineare
 Ditrichum zonatum
 Encalypta affinis
 Encalypta obovatifolia
 Encalypta procera
 Entodon concinnus
 Entosthodon fascicularis
 Ephemerum minutissimum
 Eucladium verticillatum
 Fissidens gracilifolius
 Fissidens pusillus
 Fontinalis hypnoides
 Fontinalis squamosa
 Grimmia donniana
 Grimmia elatior
 Grimmia sessitana
 Grimmia sudetica
 Grimmia triformis
 Heterocladium dimorphum
 Hydrogrimmia mollis
 Hygrohypnum cochlearifolium
 Hygrohypnum polare
 Jungermannia borealis
 Jungermannia confertissima
 Jungermannia jenseniana
 Mannia fragrans
 Marsupella funckii
 Marsupella sparsifolia
 Moerckia hibernica
 Nardia insecta
 Octodicerias fontanum
 Odontoschisma macounii
 Orthothecium strictum
 Orthotrichum pylaisii
 Orthotrichum striatum
 Plagiobryum demissum
 Plagiomnium curvatum
 Pleuridium acuminatum
 Pohlia andalusica
 Pohlia crudoides
 Pohlia ludwigii
 Pohlia lutescens
 Pohlia obtusifolia
 Pohlia vexans
 Pseudoleskeella rupestris
 Psilopilum laevigatum
 Racomitrium obtusum
 Rhodobryum ontariense
 Rhynchostegiella tenella
 Rhynchostegiella tenuicaulis
 Sanionia orthothecioides
 Scapania aspera
 Scapania kaurinii
 Scapania obcordata
 Scapania spitsbergensis
 Scapania tundrae
 Schistidium brunnescens
 Schistidium confertum
 Schistidium elegantulum
 Schistidium grandirete
 Schistidium poeltii
 Schistidium recurvum
 Schistidium submuticum
 Schistidium umbrosum
 Schistidium venetum
 Seligeria brevifolia
 Seligeria diversifolia
 Seligeria pusilla
 Stegonia latifolia
 Tetradontium repandum
 Timmia comata
 Tortella rigens
 Tortula intermedia
 Trematodon brevicollis
 Trichostomum crispulum
 Ulota phyllantha
 Warnstorfia pseudostramineus
 Weissia wimmeriana

Ny litteratur

Lars Hedenäs, Naturhistoriska Riksmuseet, Kryptogambotantik,
Box 50007, 104 05 Stockholm, lars.hedenas@nrm.se

*Interesting books and exchange journals are briefly presented
and information on how to order them is also given.*

**Jóhannsson B. 2002. Íslenskir
mosar. Refilmosabálgur og
stjörnumosabálgur. Fjölrít
Náttúrufræ_istofnunar 43: 1–70.**

Utgiven av: Náttúrufræ_istofnun
Íslands, Hlemmi 3, Pósthólf 5320,
125 Reykjavík, Island (<http://www.ni.is>).

I denna del av den isländska
mossfloran behandlas Metzgeriales
och Marchantiales, med totalt 23
isländska arter. *Riccia bifurca*
utesluts från den isländska floran,
medan *Metzgeria conjugata* är ett
nyttillskott. Fem arter har uteslu-
tande hittats på varm, vulkanisk
mark, medan ytterligare två växer i
huvudsak på sådan mark. Liksom
tidigare floradelar är denna rikt
illustrerad, och arternas
utbredningar på Island finns an-
givna på prickkartor.

**Sjögren E. 2001. Distribution of
Azorean bryophytes up to 1999,
their island distribution and
information on their presence
elsewhere, including Madeira
and the Canary Islands. Boletim
do Museu Municipal do Funchal
(História Natural), Suppl. 7: 1–
89.**

För den som tänker sig att botani-
sera på Azorerna är detta en nyttig
checklista över mossarterna och
deras kända utbredningar på de nio
större öar som ingår i ögruppen.
Glöm bara inte bort att söka
insamlingstillstånd om du tänkt
samla mossor, eftersom det inte är
fritt fram att samla utanför naturre-
servat som här hemma i Nordeu-
ropa. (Även för de andra två
Makaronesiska ögrupper som är
lätta att nå via charterresor, Ma-
deira och Kanarieöarna, behövs för
övrigt insamlingstillstånd sedan
många år tillbaka!)

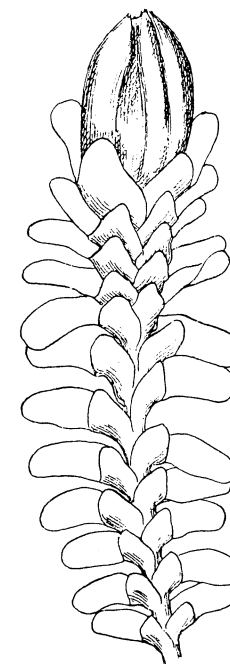
Utbytestidskriften Meylania

Nummer 22 (2002). Förutom en
lång artikel om lavar som hittades
på en föreningsexkursion till
Wallis, hittar vi här ett antal
mossartiklar. Först en lista på
mossor i Vallée de Joux (Kt.
Waadt) och en blänkare om den
nya Schweiziska rödlistan över
mossor, som är under utarbetande.
Sedan kommer en längre artikel
om *Pogonatum nanum* och
Diplophyllum obtusifolium, två
potentiellt hotade arter i Schweiz,
och en artikel om depositionen av
luftföroreningar i Kanton Thurgau
som baseras på analys av
mossprover.

Nummer 23 (2002). Detta num-
mer innehåller bara några få moss-
artiklar. I en översikt över ett par
Drepanocladus-taxa i Schweiz
konstateras att *D. sordidus* (= *D.*
tenuinervis) finns i landet. I en
artikel om *Weissia rostellata*
berättas om artens utbredning och
växtmiljö. Slutligen finns en
översikt över hur det går med
inventeringen av den schweiziska
mossfloran.

Nummer 24 (2002). I detta num-
mer hittar vi en artikel om moss-
floran på en mosse i Kanton Bern.
Vidare finns ett bidrag om *Tayloria*
hornschuchii, en art som bara är
känd från en lokal i Schweiz (Kt.
Wallis).

Nummer 25 (2003). Detta num-
mer består i sin helhet av en illus-
trerad bestämningsnyckel till
mossor i myrar.

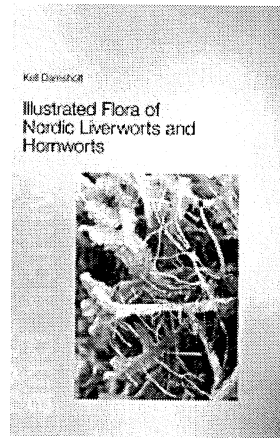
Diplophyllum obtusifolium

En ny flora över Nordens levermossor

Niklas Lönnell, Pontonjäg. 49, 112 37 Stockholm,
Niklas.Lonnell@telia.com

This is a review of "Illustrated Flora of Nordic Liverworts and Hornworts".

Så höll man äntligen den länge åstundade bibeln över Nordens levermossor i sin hand. Det har saknats en flora som på ett uttömmande sätt behandlar alla svenska levermossor. För att t.ex. bestämma bållevermossor i Marchantiaceae har man om man har haft fertilt material kunnat nyckla sig fram i Hallingbäck & Holmåsen (1985 och senare). Här finns det dock inte mycket information om varje art. I Söderström (1982) finns många arter med illustration och text. Dock fattas det enstaka sydliga arter som *Reboulia hemisphaerica*. I övrigt finns Arnell (1928), som helt saknar illustrationer, och Arnell (1956), som är ytterst sparsamt illustrerad. Går man till utländskt litteratur så finns Smith (1990) och Paton (1999), som båda behandlar levermossfloran på de brittiska öarna. Tyvärr saknas vissa nord-

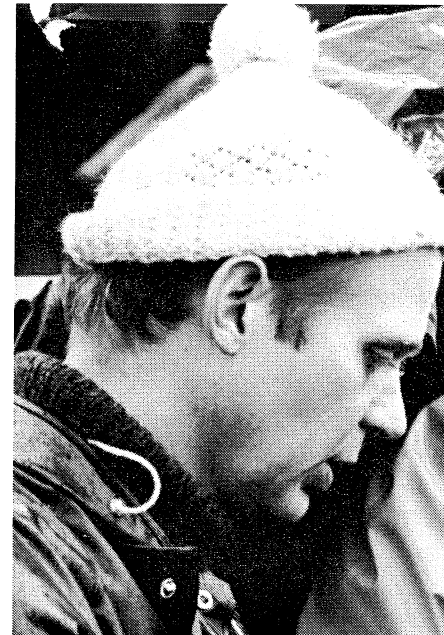

Figur 1. Illustrated Flora of Nordic Liverworts and Hornworts av Kell Damsholt.

svenska arter i dessa. För de riktigt inbitna finns även Schuster (1966-1992). I dessa är det dock lätt att gå vilse bland alla arter som inte finns i Sverige eller drunkna i det närmast oändliga ymnighetshorn av information som tillhandahålls om varje art. Det är därför roligt att alla Sveriges arter nu finns samlade i en volym.

Kell Damsholt har sammanfattat sitt gedigna kunnande om de nordiska levermossorna, inte minst om de arktiska arterna, i denna tegelsten på över 800 sidor. Boken är skriven på engelska, vilket gör att den kan få en spridning utanför Skandinavien och utgör i dessa anglifierade tider säkert ett forcerbart hinder för de svenska läsarna.

För varje art ges en detaljerad beskrivning. Under rubriken "Differentiation" listas sedan viktiga skiljekaraktärer mot förväxlingsarter. Under rubriken

Figur 2. Kell Damsholt, fotograf Lena Gustafsson.

"Ecology" redogörs för artens levnadssätt. Denna redovisning är mer utförlig än den i Nyholm (1954-1969) och exempel på följearter nämns även. Under rubriken "Distribution" redogörs för världsutbredningen. Denna text kompletteras med en utbredningskarta över Norden från Söderström (1995). (De uppdaterade kartorna från den nyligen utkomna Söderström m.fl. (red.) (2002) har tydligen kommit för sent för att komma med). Dessutom finns ett antal svartvita teckningar av för varje art. Utformningen har gjorts av Bengt Carlsson, numer redaktör för Svensk Botanisk Tidskrift. Formatet är c:a 26,5 x 19 cm och den är c:a 4 cm tjock. Texten är i två spalter.

Mycket detaljrika och vackra teckningar förhöjer värdet som bestämningsbok mycket. Annette Pagh har på ett förtjänstfullt sätt gjort illustrationerna. De flesta arterna illustreras med teckningar av skott, blad, bladceller med oljekroppar, stipler och svepen. För någon enstaka art saknas illustration. Vi har ju tidigare fått smakprov på dessa illustrationer i tidskriften Mossornas Vänner (Damsholt 1985a, 1985b och

Øllgaard & Damsholt 1985) och i Svensk Botanisk Tidskrift (Damsholt & Hallingbäck 1986).

Teckningarna är gjorda i svartvitt med skarpa avgränsningslinjer. I stilen helt olika de blyerts-teckningar med diffusa avgränsningar som har använts i Nyholm (1954-1969). Detta lovar ju gott för eventuella omtryckningar som de diffusa teckningarna inte har klarat lika bra. Pärmerna pryds av ett färgfoto (*Bazzania trilobata*). En av de vackra svartvita teckningarna hade varit ett alternativ att ha på pärmerna, vilket hade berättat mer om innehållet och kanske sparat in någon krona på priset.

Levermossan *Mylia taylorii*. Foto Niklas Lönnell

Om jag skall sammanfatta bokens företrädaren. Att det är en volym som innefattar det mesta som är värt att veta om nordens levermossor är mycket smidigt. Strukturen med rubriker och t.ex. nummerade skiljekaraktärer gör att det är överskådligt och lätt att hitta den information som man söker. Kombinationen av gedigen lagom lång text och utsökta illustrationer, kommer att göra att i alla fall jag allt mer sällan kommer behöva konsultera många av de ovan nämnda övriga litteraturen gällande levermossor.

Det känns lite futtigt att anmärka på sådana detaljer som att det

skulle ha varit roligt med lite längre inledningstexter och att det på vissa arter kanske hade gått att ta upp skiljekaraktärer mot ytterligare någon art. Att få in så mycket information i en volym är dock en prestation och då kan man ju inte få plats med hur mycket som helst. Det är synd att det saknas en illustration på en sådan naturvårdsintressant art som *Lophozia ascendens*. Nycklarna kan ibland upplevas som lite krångliga då de är uppdelade i många olika steg t.ex. till undersläkte. Dessa går att komma förbi om man har en misstanke vilket art det rör sig om genom att läsa de utförliga redogörelserna under rubriken "Differentiation".

Den största nackdelen med denna floran är nog priset. Priset är så högt att det kommer begränsa florans spridning och därmed antalet personer som tar del av innehållet. När till och med de mest inbitna mossvännerna i Sverige väntar med att beställa boken kommer nog inte många halvintresserade att beställa den. Den spridning som Arnell (1956) och Nyholm (1954-1969), med plats i var och varannans kryptogamintresserad persons bokhylla,

kommer troligen inte detta tryckalster att få. Priset motsvarar ungefär en volym av de sex volymerna av Schuster (1966-1992). Många av dessa volymer är dessutom slutsålda. Paton (1999) kostar knappt hälften. Vad jag kan se framgår inte i vilken upplaga som boken har tryckts i, vilket gör det svårt att avgöra om det föreligger någon överhängande risk för slutförsäljning. Det pris jag betalade var 1465 SEK inklusive svensk moms och porto samt möjlighet att betala med bankgiro till Oikos i Sverige.

För den som har råd är ett köp verkligen att rekommendera då man får ett bokverk som kommer stå sig länge.

Översikt över innehållet

Förord	5
Introduktion	7-15
Släktesnyckel m.m.	17-26
Familje- och artbeskrivn. mm	27-805
Ordlista	806-815
Lista över auktorer	816-817
Symbol- och förkortningsförklaring	818
Litteratur	819-820
Register	821-837

Referenser

- Arnell H.W. 1928. Skandinaviens levermossor. Del II a i "Skandinaviens Flora" av Otto R. Holmberg. P.A. Norstedt & Söner. Stockholm.
- Arnell S. 1956. *Illustrated Moss Flora of Fennoscandia I. Hepaticae*. Lund.
- Damsholt K. 1985a. *Cephalozia macrostachya* Kaal. og *Cephalozia lunulifolia* (Dum.) Dum. i Skandinavien. *Mossornas Vänner* 23: 16–22.
- Damsholt K. 1985b. De Nordiske arter av slægten *Kurzia* v. Mart. *Mossornas Vänner* 26: 3–9.
- Damsholt K. 2002. *Illustrated Flora of Nordic Liverworts and Hornworts*. Nordisk Bryologisk Förening, Lund.
- Damsholt K. & Hallingbäck T. 1986. Släktet *Riccia* (rosettmossor) i Fennoscandia. *Svensk Botanisk Tidskrift* 80: 245–270.
- Hallingbäck T. & Holmåsén I. 1985. *Mossor - En fälthandbok*. Andra upplagan. Interpublishing. Stockholm.
- Nyholm E. 1954-1969. *Illustrated Moss Flora of Fennoscandia II. Fasc. 1-6. Musci*. Lund.
- Paton J.A. 1999. *The Liverwort flora of the British Isles*. Harley books.
- Schuster R.M. 1966-1992. *The Hepaticae and Anthocerotae of North America. East of the hundredth meridian. Vol. I-VI*. New York and Chicago.
- Smith A.J.E. 1990. *The Liverworts of Britain & Ireland*. Cambridge.
- Söderström L. 1981. *Norrlands bladlevermossor*. Fältbiologerna. Stockholm.
- Söderström L. 1982. *Norrlands bållevermossor*. Fältbiologerna. Stockholm.
- Söderström (red.) 1995. *Preliminary distribution maps of bryophytes in Norden. Vol. 1 Hepaticae and Anthocerotae*. Mossornas Vänner. Trondheim.
- Söderström L., Hassel K. & Weibull H. (red.) 2002. *Preliminary distribution maps of bryophytes in northwestern Europe. Vol. 1 Hepaticae and Anthocerotae. Second edition*. Nordisk Bryologisk Förening & Mossornas Vänner. Trondheim.
- Øllgaard H. & Damsholt K. 1985. To sociationsdannende levermossers, *Anastrophyllum saxicola* og *Odontoschisma sphagni*, utbredelse og spredning i de fennoskandiske lande. *Mossornas Vänner* 23: 5–9.

Aktuella aktiviteter

På denna plats listar vi kommande händelser som kan vara av intresse för mossintresserade. För eventuella förändringar hänvisas till respektive kontaktperson eller till föreningens hemsida:
<http://www.sbf.c.se/MV/>.

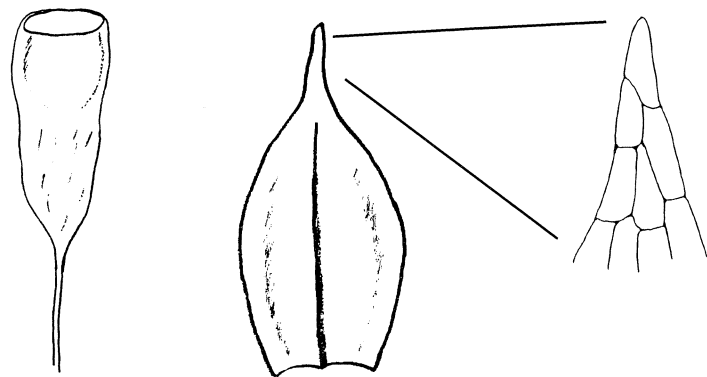
mycket spännande småländska skurorna, men om du har egna förslag på lokaler du skulle vilja besöka eller särskilda arter du skulle vilja se så lämna gärna in förslag. Det kan hända att vi anpassar exkursionen till dina önskemål.

Nationella exkursioner

Höstexkursion till Småland 11-12 oktober 2003

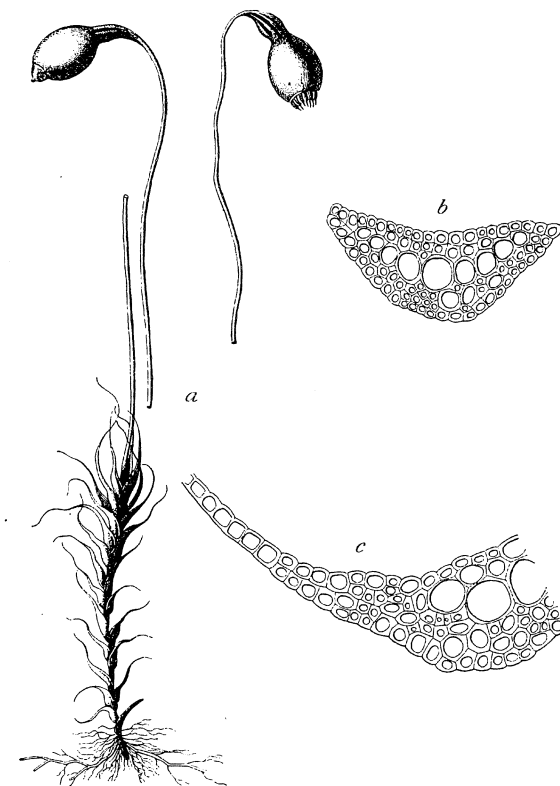
Så var det dags att anteckna i kalendrarna igen! Höstens exkursion går efter mycket velande till de centrala delarna av Småland 11-12 oktober. **Anmäl er senast 21 september** till: Jörgen Sjögren, Linnégatan 11b, 753 32 Uppsala, 018-12 07 53, 070-656 32 99, jorgen.sjogren@nvb.slu.se. **OBS!** Glöm inte att meddela hur du tänker ta dig till exkursionen, när du anländer och om du behöver övernattning. Om du har bil ange hur många lediga platser du har för transporter under exkursionsdagarna. Vi kommer bland annat att besöka någon av de

Gissa mossan, 13: 1

Känner du igen mossan på bilden? Skriv ner ditt namnförslag och skicka det till Henrik Weibull, Torstuna Hyvlinge, 740 83 Fjärdhundra, eller skicka det med e-post till h.weibull@telia.com. Som belöning får en slumpvis dragen vinnare välja ett valfritt särtryck ur föreningens samlingar. Vinnaren presenteras i ett kommande nummer av Myrinia.

Vinnaren i Gissa mossan, 12: 3 blev Nils Ericson, även denna gång en Umebo (**Ryck upp Er resten av landet!**), som visste att det var *Leptobryum pyriforme* (päronmossa) som var det rätta svaret (se beskrivning på nästa sida). Nils belönas med ett fint särtryck ur föreningens samlingar. Grattis!

Leptobryum pyriforme är en gracil liten akrokarp bladmossa som är lätt att lära sig. Den har nästan alltid kapslar och de är tydligt "nickande" och liknar dem hos släktena *Pohlia* och *Bryum*. De tillhör alla familjen Bryaceae, men *Leptobryum pyriforme* är den enda arten med riktigt smala, nästan trådsmla, blad med en mycket bred nerv. Även kapseln har en avvikande smalt päronlik form. Som om inte detta skulle vara nog

har den i bladyeckan dessutom groddkorn med en (för den svenska mossfloran) unik form. De består av 5-10 celler, är bruna till rödbruna med en rundat oval form och sitter på ett smalt skaft. Arten är snabb att kolonisera störd mark och växer främst på bar jord, men även på lättvittrade stensubstrat som skiffer och cement. Den är troligen kalkgynnad och förekommer ofta i riklig mängd på gynn-samma platser.

Mossornas Vänner försäljning

Lösnummer av Myrinia och Mossornas Vänner (Myrinias föregångare)

Kostar 15 kr/ex. Portokostnad:
1-3 ex 10 kr, 4-10 ex 20 kr och för
fler än 10 ex 30 kr.

● *Mossornas Vänner*: Följande
nummer finns i lager: 2,4-6, 8-9,
11-12, 14-17, 19-24, 28-29, 30:1-
30:2, 31:2-32:1, 34:1. Följande
nummer är slut: 1, 3, 7, 10, 13, 18,
25-27, 29 suppl., 31:1, 32:2-33:2

● *Myrinia*: Följande nummer finns
i lager: 1(1/2), 3(1)-3(2), 4(2),
5(2)-8(2), 9(2), 11(1)-11(2),
12(1)-12(2). Följande nummer är
slut: 2(1), 2(2), 4(1), 5(1), 9(1),
10(1), 10(2)

Övriga skrifter

● Preliminary distribution maps of
bryophytes in Northwestern Eu-
rope. Vol. 1. Hepaticae and Antho-
cerotae (second ed.). 50 kr

● Preliminary distribution maps of
bryophytes in Northwestern Eu-
rope. Vol. 2. Musci (A-I). 50 kr

● Preliminary distribution maps of
bryophytes in Northwestern Eu-
rope. Vol. 3. Musci (J-Z). 50 kr

● Vitmossor i Norden (1995), 124
sidor. 95 kr

● Sotenäsets mossor (1998), Sven
Bergqvist & Evastina Blomgren,
80 sidor. 140 kr

Mikroskoperingsutrustning

Objektglas (50 st./förp) 50 kr
Täckglas (100 st./förp) 50 kr
Täckglas (200 st./förp) 100 kr
Pincett med ytterst fin spets 230 kr
Objektglas med fördjupning 40 kr
Skalpell 460 kr

Försäljningsvillkor

Alla priser är inklusive porto-
kostnader. Gör din beställning
genom att sätta in rätt belopp på
Mossornas Vänner postgirokonto
13 37 88-0. Om du vill göra större
beställningar eller undrar över
något så ta kontakt med förening-
ens försäljningsansvarige: Henry
Åkerström, Västgötaresan 46, 2tr,
757 54 Uppsala, 018-42 21 63 /
018-16 38 43,

henry.akerstrom@pharmacia.com

**OBS: Till alla inbetalningar
utanför Sverige tillkommer en
extra kostnad på 50 kr för att
täckta de höga avgifterna som
postverket tar för utlandsgirering.**

MYRINIAS redaktion och instruktioner till författare

Henrik Weibull, Torstuna Hyvlinge, 740 83 Fjärdhundra, tel 0171-41 22 50,
h.weibull@telia.com

Niklas Lönnell, Pontonjärg. 49, 112 37 Stockholm, 08-654 81 29,
niklas.lonnell@telia.com.

Conny Jacobson, Ronnebyvägen 15, 121 52 Johanneshov, 070-620 47 03,
coja@swipnet.se.

Instruktion till författare

Vi accepterar manuskript skrivna på dator eller skrivmaskin. Eftersom det
redaktionella arbetet underlättas betydligt om vi får manuskripten via
dator vill vi gärna att den som har tillgång till dator använder denna
möjlighet. Manuskript digitalt: kontakta Henrik Weibull innan du skickar
över något digitalt material. Skicka inte stora filer (över 500 kB) med e-
post utan att ha fått klartecken först. Vi kan ta emot bl.a. filformaten RTF
(Rich Text Format) och Microsoft Word 97. Om du inte har möjlighet att
använda e-post kan vi ta emot bl.a. 3,5" disketter för PC, CD-R och CD-
RW (max 700 MB). Om du kontakter oss via e-post räkna inte med att
din epost kommit fram förrän du fått en bekräftelse från oss. Manuskript
på papper: Skriv på vitt A4-papper med 2,5 cm marginaler runt om.
Skicka in två papperskopior av manuskriptet till Henrik Weibull.
Börja alltid manuskriptet med titeln på artikeln, följt av namn och adress
på författaren/författarna. I slutet på artikeln ska eventuell citerad littera-
tur samlas under rubriken "Referenser". Här ska endast finnas sådan
litteratur som nämns i artikeln och omvänt ska all litteratur som nämns
finnas med. Figurer (d.v.s. teckningar, kartor och foton) numreras 1, 2, 3,
etc. Figurtexter skrivs på separat sida i slutet. Tabeller numreras på
samma sätt och placeras alla i slutet. Har du några frågor är du välkom-
men att höra av dig till redaktionen. Om du så vill kan redaktionen skriva
en kort sammanfattning på engelska. Använd inga formateringar (fet,
kursiv m.m.) eller andra finesser i ordbehandlingsprogrammet om du
skriver på dator. Inkludera helst förslag till illustrationer med ditt alster.
Vi förbehåller oss rätten att publicera inkomna manus via internet.

MYRINIA utges 4 gånger om året. Manus ska vara oss tillhanda senast
1/2, 1/7 eller 1/11. Alla manuskript skickas till Henrik Weibull (adress
ovan).